

На основу члана 36. став 2. и члана 39. став 4. Закона о здрављу биља („Службени гласник РС”, број 41/09),

Министар пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде,
доноси

НАРЕДБУ

о спровођењу посебних фитосанитарних прегледа ради откривања штетног организма гљиве *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov., као и о мерама које се предузимају у случају појаве тог штетног организма

"Службени гласник РС", број 54 од 22. јула 2011.

1. Ради откривања штетног организма гљиве *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov. (у даљем тексту: штетни организам) фитосанитарни инспектор мора да спроведе посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организма приликом уношења и даљег премештања осетљивог биља, дрвета и коре на територији Републике Србије, и то:

1) осетљивог биља, осим плодова и семена, следећих родова и врста: *Acer macrophyllum* Pursh., *Acer pseudoplatanus* L., *Adiantum aleuticum* (Rupr.) Paris, *Adiantum jordanii* C. Muell., *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Aesculus hippocastanum* L., *Arbutus menziesii* Pursch., *Arbutus unedo* L., *Arctostaphylos* spp. Adans, *Calluna vulgaris* (L.) Hull, *Camellia* spp. L., *Castanea sativa* Mill., *Fagus sylvatica* L., *Frangula californica* (Eschsch.) Gray, *Frangula purshiana* (DC.) Cooper, *Fraxinus excelsior* L., *Griselinia littoralis* (Raoul), *Hamamelis virginiana* L., *Heteromeles arbutifolia* (Lindley) M. Roemer, *Kalmia latifolia* L., *Laurus nobilis* L., *Leucothoe* spp. D. Don, *Lithocarpus densiflorus* (Hook & Arn), Rehd., *Lonicera hispidula* (Lindl.) Dougl ex Torr & Gray, *Magnolia* spp. L., *Michelia doltsopa* Buch. – Ham. Ex DC, *Nothofagus obliqua* (Mirbel) Blume, *Osmanthus heterophyllus* (G. Don,) P. S. Green, *Parrotia persica* (DC) C.A Meyer, *Photinia x fraseri* Dress, *Pieris* spp. D. Don, *Pseudotsuga menziesii* (Mirbel) Franco, *Quercus* spp. L., *Rhododendron* spp. L.,

искључујући *Rhododendron simsii* Planch., *Rosa gymnocarpa* Nutt., *Salix caprea* L., *Sequoia sempervirens* (Lamb. ex D. Don) Endl., *Syringa vulgaris* L., *Taxus spp.* L., *Trientalis latifolia* (Hook), *Umbellularia californica* (Hook & Arn.) Nutt., *Vaccinium ovatum* Pursh и *Viburnum spp.* L.;

2) осетљивог дрвета следећих родова и врста: *Acer macrophyllum* Pursh., *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Lithocarpus densiflorus* (Hook. & Arn.) Rehd., *Quercus spp.* L. и *Taxus brevifolia* Nutt.;

3) осетљиве коре, која обухвата изоловану кору следећих родова и врста: *Acer macrophyllum* Pursh., *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Lithocarpus densiflorus* (H & A) Rehd., *Quercus spp.* L. и *Taxus brevifolia* Nutt.

2. Забрањује се уношење европских и неевропских изолата штетног организама и њихово ширење на територији Републике Србије, као и уношење осетљиве коре пореклом из Сједињених Америчких држава (у даљем тексту: САД).

3. Ради откривања штетног организама приликом уношења у Републику Србију осетљивог биља пореклом из САД-а, фитосанитарни инспектор проверава документацију којом се утврђује усаглашеност са фитосанитарним условима прописаним у тачки 2. Листе IIIА и тач. 11.1., 39. и 40. Листе IVА део I Правилника о листама штетних организама и листама биља, биљних производа и прописаних објеката („Службени гласник РС”, број 7/10), спроводи посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организама и проверава да ли фитосанитарни сертификат (у даљем тексту: фитосертификат) садржи податке којима се потврђује:

1) да то биље потиче из подручја за које је познато да се у њему не појављују неевропски изолати штетног организама. Назив подручја мора бити наведен у фитосертификату у рубрици: „Место порекла”, или

2) да је фитосертификат издат после фитосанитарног прегледа којим је утврђено да ни на једној осетљивој биљци на месту прегледа нису примећени симптоми заразе неевропским изолатима штетног организма од почетка спровођења па све до последње контроле у вегетационом циклусу, при чему преглед подразумева и лабораторијску анализу на сваки сумњиви симптом. У фитосертификату, у рубрици: „Допунска изјава“ мора бити наведено: „Биље није заражено неевропским изолатима гљиве *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov.“

Осетљиво биље из става 1. ове тачке може се даље премештати на територији Републике Србије само ако га прати фитосертификат, односно биљни пасош.

4. Ради откривања штетног организма приликом уношења у Републику Србију осетљивог дрвета пореклом из САД-а, фитосанитарни инспектор спроводи посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организма и проверава да ли фитосертификат садржи податке:

1) којима се потврђује да то дрво потиче из подручја за које је познато да се у њему не појављују неевропски изолати штетног организма. Назив подручја мора бити наведен у фитосертификату у рубрици: „Место порекла“ , или

2) да је фитосертификат издат после фитосанитарног прегледа да је кора осетљивог дрвета одстрањена и:

– да је осетљиво дрво обликовано (четвртасто исечено) тако да су му у потпуности одстрањене обле површине, или

– да је садржај воде у осетљивом дрвету мањи од 20% изражен у проценту суве материје, или

– да је осетљиво дрво дезинфиковано одговарајућим третманом топлим ваздухом или топлим водом, или

3) у случају резане грађе са остацима коре или без коре, да је осушена у комори до садржаја влаге мање од 20%, изражено у проценту суве материје, а који је постигнут временско-температурним режимом, о чему мора да постоји доказ у виду ознаке „Kiln-dried“ или „KD“ или других међународно признатих ознака, које су стављене на дрво или на припадајућу амбалажу.

5. Ради откривања штетног организма приликом уношења у Републику Србију осетљивог дрвета храста *Quercus spp.* L., укључујући дрво које није задржало своју природну облуповршину, пореклом из САД-а, фитосанитарни инспектор спроводи посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организма и проверава да ли фитосертификат садржи податке из тачке 4. подтачка 2) ове наредбе.

6. Ради откривања штетног организма приликом уношења у Републику Србију осетљивог биља намењеног садњи родова *Viburnum spp.*, *Camellia spp.* и *Rhododendron spp.*, осим врсте *Rhododendron simsii* Planch, осим семена, пореклом из свих земаља, осим САД-а, фитосанитарни инспектор спроводи посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организма.

Осетљиво биље из става 1. ове тачке може се даље премештати на територији Републике Србије само ако га прати фитосертификат, односно биљни пасош.

7. Ради откривања штетног организма на осетљивом биљу намењеном садњи родова *Viburnum spp.*, *Camellia spp.* и *Rhododendron spp.*, осим врсте *Rhododendron simsii* Planch, осим семена, пореклом из Републике Србије, спроводи се посебни фитосанитарни преглед на месту производње којим се проверава присуство, односно одсуство симптома заразе штетним организмом од почетка последњег потпуног вегетационог циклуса, при чему преглед укључује и лабораторијску анализу на сваки сумњиви симптом. Преглед се спроводи најмање два пута током вегетације у одговарајуће време када је биље у фази

активног раста. Учесталост прегледа зависи од специфичности производње појединих врста биља.

У случају појаве штетног организма на биљу из става 1. ове тачке на месту производње, а ради спречавања ширења и искорењивања штетног организма, налаже се предузимање следећих мера:

1) уништавање зараженог биља и осетљивог биља у кругу од 2 m од зараженог биља, укључујући и супстрат за гајење биља и биљне остатке;

2) за осетљиво биље у полупречнику од 10 m од места заразе и преостало биље пореклом из заражене партије/лота:

– задржавање на месту производње,

– спровођење додатних прегледа после предузетих мера искорењивања штетног организма најмање два пута у периоду од три месеца за време активног раста биља, којима се потврђује да биље није заражено штетним организмом,

– забрана третирања средствима која могу прикрити симптоме штетних организама у периоду из алинеје друге ове подтачке;

3) предузимање других одговарајућих фитосанитарних мера на гајеној површини на удаљености 2 m од зараженог биља.

Биље из става 1. ове тачке може се премештати на територији Републике Србије ако потиче из подручја за које је познато да се у њему не појављује штетни организам, или ако су спроведени прегледи из става 1. ове тачке или мере из става 2. ове тачке, као и ако је произвођач тог биља уписан у Регистар произвођача, прерађивача, дорађивача, увозника, складиштара и прометника биља, биљних производа и прописаних објеката у складу са законом којим се уређује здравље биља.

8. У случају сумње на појаву штетног организма на осетљивом биљу, фитосанитарни инспектор или лице које обавља послове од

јавног интереса узима службени узорак и шаље га на лабораторијску анализу.

До добијања резултата лабораторијске анализе из става 1. ове тачке налаже се мера забране премештања осетљивог биља на месту производње.

9. У случају појаве штетног организма на месту производње осетљивог биља, а ради спречавања ширења и искорењивања штетног организма, налаже се предузимање следећих мера:

1) означавање биља на којем је, на основу резултата испитивања, утврђена инфекција штетним организмом (у даљем тексту: заражено биље) на начин да те ознаке не оштећују биље и да се не могу одстранити;

2) уништавање зараженог биља и осетљивог биља у пречнику од 2 m од зараженог биља, укључујући и супстрат за гајење биља и биљне остатке;

3) за осетљиво биље у пречнику од 10 m од места заразе и преостало биље из заражене партије/лота:

- забрана премештања унутар и изван места производње,
- спровођење додатних фитосанитарних прегледа после предузетих мера искорењивања, најмање два пута у периоду од три месеца за време активног раста биља, којим се потврђује да биље није заражено штетним организмом,
- забрана третирања средствима која могу прикрити симптоме штетних организама у периоду из алинеје друге ове подтачке,
- спровођење додатних прегледа којима би се утврдило да биље није заражено штетним организмом;

4) спровођење прегледа осталог осетљивог биља на месту производње, после утврђивања заразе, којим се потврђује да биље није заражено штетним организмом.

Ако је на месту производње заражено биље посађено у земљиште (расте на сталном месту), поред мера из става 1. ове тачке, налаже се и предузимање следећих мера:

1) забрана гајења осетљивог биља на удаљености 4 m од зараженог биља у периоду од три године, или

2) хемијско третирање земљишта у пречнику од 4 m од места на којем је заражено биље расло.

Ако је заражено биље расло у посудама, поред мера из става 1. ове тачке налаже се и предузимање мера уништавања или дезинфекције посуда, као и дезинфекције подлога на којима су биле смештене посуде (радни сто, бетонска или пластична површина и др.).

Поред мера из ст. 1 – 3. ове тачке, фитосанитарни инспектор може наредити и друге мере у зависности од процењеног ризика.

10. У случају појаве штетног организма на гајеним или самониклим осетљивим биљкама на месту које није место производње, налаже се предузимање следећих мера:

1) забрана премештања зараженог биља или делова биља;

2) уништавање зараженог биља, осетљивог биља и биљних остатака у полупречнику од 2 m од зараженог биља или одстрањивање и уништавање заражених делова осетљивог биља, ако је уништавање целих биљака тешко изводљиво;

3) спровођење два додатна прегледа осетљивог биља које се налази у близини места заразе (у случају заразе дрвенастог биља – у полупречнику од 100 m од зараженог дрвенастог биља) у периоду од три месеца после уништавања зараженог биља;

4) забрана третирања средствима која могу прикрити симптоме штетних организама током тромесечног периода, из подтачке 3) ове тачке;

5) забрана гајења осетљивог биља у периоду од три године на удаљености од 4 m од заражених биљака или унутар површине која је по величини једнака двоструком пречнику крошње зараженог дрвенастог биља;

6) друге мере.

11. Уништавање заражених биљака спроводи се одмах после потврђене заразе спаљивањем на месту које одреди фитосанитарни инспектор или другим прописаним поступцима.

12. Када је то могуће, поред мера из тачке 7. став 2, тачке 8. став 2. и тач. 9. и 10. ове наредбе, налаже се предузимање следећих хигијенских мера:

1) ограничење приступа неовлашћеним лицима на подручје за које се сумња да је заражено или на којем је потврђена зараза;

2) паковање зараженог биља или биљних делова, који се преносе до места уништавања, у непропусне вреће како би се спречило ширење заразе;

3) чишћење коришћене опреме и превозних средстава од земље и биљних делова, по завршеном чишћењу уништити преосталу земљу и биљне делове;

4) дезинфекција очишћене опреме и превозних средстава;

5) обавезно прање коришћене одеће и дезинфекција обуће и руку.

13. Ова наредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-00118/2011-09

У Београду, 15. јула 2011. године

Министар,

Душан Петровић, с.р.